

RÓZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7 maja 1945 r.

o regulaminie wyborów do rady zakładowej i wyborów delegata.

Na podstawie art. 13 dekretu z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu rad zakładowych (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 36) zarządzam, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§ 1. Przez artykuły powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego omówienia należy rozumieć artykuły dekretu z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu rad zakładowych (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 36).

§ 2. Wybory członków rady zakładowej lub delegata zarządza się:

- 1) celem ukonstytuowania pierwszych rad zakładowych,
- 2) z upływem ustawowej kadencji rady zakładowej lub delegata (art. 10 i 11),
- 3) gdy liczba członków rady zakładowej spadnie poniżej ustawowej (art. 7) i nie można uzupełnić jej w trybie przewidzianym w art. 19,
- 4) w razie rozwiązania rady zakładowej lub usunięcia delegata (art. 20 i 21) albo odwołania delegata (art. 17 ust. 2).

§ 3. W wypadkach objętych punktem 4 § 2 wybory przeprowadza się w trybie ustalonym dla pierwszych wyborów do rad zakładowych (art. 14).

II. Komisja wyborcza.

§ 4. Przewodniczący komisji wyborczej zwołuje jej posiedzenia (art. 14).

§ 5. Do zadań komisji wyborczej lub kierownika wyborów (art. 15) należy przygotowanie i kierownictwo wyborami, w szczególności:

- 1) oznaczenie terminu wyborów,
- 2) ustalenie wykazu wyborców,
- 3) ustalenie liczby członków rady zakładowej (art. 7),
- 4) ustalenie list kandydatów lub poszczególnych kandydatur stosownie do przepisu art. 9 ust. 2,
- 5) kierownictwo zebraniem wyborczym,
- 6) obliczanie głosów i podział mandatów,
- 7) ogłoszenie wyniku wyborów,
- 8) wydanie zaświadczeń, stwierdzających wybór na członków rady zakładowej lub na stanowisko delegata.

§ 6. Uchwały komisji wyborczej zapadają zwykłą większością głosów. Przewodniczący posiada prawo głosu na równi z członkami komisji.

§ 7. Ogłoszenia o wyborach, podpisane przez członków komisji wyborczej lub przez kierownika wyborów, podaje się do wiadomości pracowników przez wywieszenie w zakładach pracy w miejscu widocznym.

Odpis ogłoszenia należy bezzwłocznie doręczyć obwodowemu inspektorowi pracy.

§ 8. (1) Komisja wyborcza zarządza natychmiast po jej powołaniu wybory rady zakładowej, które odbędą się najpóźniej w 3 tygodnie od dnia jej powołania.

(2) Kierownik wyborów zarządza w ciągu trzech dni po swym powołaniu wybory delegata, które odbędą się w ciągu tygodnia od dnia ich zarządzenia.

(3) Termin wyborów podaje się natychmiast po jego ustaleniu do wiadomości wyborców.

§ 9. Komisja wyborcza lub kierownik wyborów ustala wykaz osób uprawnionych do głosowania na podstawie spisu pracowników, zatrudnionych w danym zakładzie pracy (art. 9 ust. 1).

§ 10. W ogłoszeniu o terminie wyborów komisja wyborcza lub kierownik wyborów wzywa wyborców do przedstawienia w terminie trzydniowym od dnia tego wezwania list kandydatów na członków rady zakładowej i ich zastępców, lub kandydatów na delegata i jego zastępców, podając zarazem do wiadomości pracowników liczbę członków rady zakładowej, jaką należy wybrać (art. 7).

III. Listy kandydatów.

§ 11. Lista kandydatów zawiera podwójną liczbę kandydatów w stosunku do liczby członków rady zakładowej danego zakładu pracy, stosownie do przepisu art. 7.

§ 12. Przy zgłaszaniu kandydatów należy podać: 1) imię i nazwisko kandydata, 2) wiek, 3) stanowisko w zawodzie, 4) okres pracy w danym zakładzie pracy, 5) nazwę organizacji zawodowej, do której kandydat należy, 6) datę wstąpienia do organizacji zawodowej, poświadczoną przez tę organizację, 7) miejsce zamieszkania i 8) oświadczenie kandydata, że w razie wyboru przyjmie mandat członka rady zakładowej lub delegata.

§ 13. (1) Listę kandydatów podpisują w zakładach pracy, zatrudniających: od 21 do 100 pracowników — co najmniej 5 wyborców, od 101 — 500 pracowników — co najmniej 10 wyborców, powyżej 500 pracowników co najmniej 30 wyborców.

(2) Jedną spośród osób podpisujących listę wskazuje się jako męża zaufania listy. W braku tej wskazówki mężem zaufania jest pierwszy z podpisanych.

§ 14. Zadaniem męża zaufania listy jest porozumiewanie się z komisją wyborczą we wszystkich sprawach, dotyczących uczestnictwa zwolenników danej listy w wyborach.

§ 15. Komisja wyborcza winna sprawdzić, czy osoby, figurujące na zgłoszonych listach kandydatów, lub poszczególne kandydaty posiadają bierne prawo wyborcze stosownie do przepisu art. 9 ust. 2.

§ 16. (1) Jeśli poszczególne kandydaty lub listy kandydatów nie odpowiadają przepisom § 13 niniejszego rozporządzenia oraz warunkom, przewidzianym w art. 9 ust. 2, chyba że Minister Pracy i Opieki Społecznej zezwolił na odstępstwa od tych warunków, komisja wyborcza lub kierownik wyborów wzywają zgłaszających poszczególne kandydaty lub męża zaufania listy do usunięcia dostrzeżonych braków, wyznaczając na to trzydniowy okres czasu.

(2) W razie nie usunięcia braków w terminie, komisja wyborcza lub kierownik wyborów stwierdzają nieważność listy lub poszczególnych kandydatów.

§ 17. Komisja wyborcza opatruje zgłoszone listy kolejnymi numerami w miarę ich zgłaszania.

§ 18. Najpóźniej na 3 dni przed dniem wyborów komisja wyborcza lub kierownik wyborów podaje do wiadomości pracowników ustalone kandydaty lub ważne zgłoszone listy kandydatów.

§ 19. Jeżeli złożono tylko jedną listę ważną wymienieni w niej są wybrańcy bez głosowania. W tym wypadku należy zawiadomić o tym pracowników danego zakładu pracy w sposób ustalony w załączniku Nr 6.

IV. Kartki wyborcze.

§ 20. Kartki wyborcze winny zawierać w razie głosowania na listy kandydatów — tylko wypisany numer listy, a w razie głosowania na poszczególne kandydaty przy wyborach delegata — nazwisko i imię kandydata, za którym wyborca się oświadcza.

§ 21. Kartki wyborcze są nieważne: 1) gdy zawierają dopiski prócz numeru listy lub — w razie wyboru delegata — dopiski przy nazwisku kandydata, 2) gdy są nieczytelne lub nie wskazują niewątpliwie na jedną z ważnie zgłoszonych list lub na jedną z ważnie zgłoszonych kandydatów.

V. Głosowania.

§ 22. Przed przystąpieniem do głosowania komisja wyborcza sprawdza, czy urna wyborcza jest pusta, poczem urnę pieczętuje i zamyka. Od tej chwili aż do ukończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

§ 23. Urna winna stać w widocznym miejscu. Wyborcy głosują osobiście przez wrzucenie do urny kartki wyborczej w kopercie lub zwiniętej tak, by pismo nie było widoczne.

§ 24. Bezpośrednio po zakończeniu głosowania, przewodniczący komisji wyborczej opróżnia urnę i komisja przystępuje w obecności mężów zaufania list do obliczania głosów.

§ 25. O ważności kartek wyborczych, zakwestionowanych przez któregokolwiek z członków komisji, rozstrzyga komisja większością głosów. Powziętą decyzję wnosi się do protokołu.

VI. Podział mandatów.

§ 26. Po ustaleniu ilości głosów ważne oddanych na każdą listę komisja wyborcza przystępuje do podziału mandatów.

§ 27. Podział mandatów odbywa się następująco: łączną sumę głosów ważne oddanych na wszystkie ważne zgłoszone listy kandydatów dzieli się przez liczbę członków rady zakładowej, ustaloną przez komisję wyborczą dla danego zakładu pracy. Otrzymana w ten sposób liczba bez ułamka jest dzielnikiem wyborczym. Każda lista otrzymuje tyle mandatów, ile razy dzielnik wyborczy mieści się w liczbie głosów ważne oddanych na daną listę, przy czym ułamków nie uwzględnia się. Jeżeli po tym podziale pozostaną wolne mandaty, dzieli się ilość głosów, uzyskaną przez każdą listę, przez liczbę mandatów już jej przyznanych, powiększoną o jeden. Tej liczbie, która wykaże najwyższy iloraz, licząc wraz z ułamkiem, przyznaje się dalszy mandat.

W ten sposób postępuje się aż do rozdziału wszystkich mandatów pomiędzy listy.

Jeżeli parę list ma równe prawo do tego samego mandatu, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej.

Przykład: Zakład pracy wybiera 9 członków rady zakładowej.

Uprawnionych do głosowania 100 osób. Zgłoszono 3 listy ważne.

Lista Nr 1 otrzymała 45 głosów ważnych

" " 2 " 25 " "

" " 3 " 20 " "

razem 90 głosów

Ustalamy dzielnik wyborczy:

$90 : 9 = 10$

Dzielnik wyborczy — 10.

Podział mandatów między listy:

Lista Nr 1 otrzymuje $45 : 10 = 4$ mandaty

" " 2 " $25 : 10 = 2$ "

" " 3 " $20 : 10 = 2$ "

razem 8 mandatów

Pozostaje 1 mandat wolny.

Lista Nr 1 otrzymuje $45 : 5 = 9$

" " 2 " $25 : 3 = 8\frac{1}{3}$

" " 3 " $20 : 3 = 6\frac{2}{3}$

dziwięty mandat otrzymuje — lista Nr 1.

Wynik ostateczny:

Lista Nr 1 otrzymuje 5 mandatów

" " 2 " 2 mandaty

" " 3 " 2 "

§ 28. Mandaty uzyskane przez poszczególne listy przypadają kandydatom danej listy w kolejności zajmowanego miejsca na liście.

VII. Protokół wyborczy.

§ 29. Przewodniczący komisji wyborczej lub kierownik wyborów bezpośrednio po ustaleniu wyniku wyborów sporządza protokół, który zawiera: datę, czas trwania oraz miejsce wyborów, liczbę uprawnionych do głosowania, liczbę głosujących, liczbę oddanych nieważnych kart do głosowania, liczbę ważnie oddanych głosów na poszczególne kandydatury (art. 2) lub na poszczególne listy kandydatów, imię, nazwisko,

wiek i miejsce zamieszkania wybranych członków rady zakładowej lub delegata.

§ 30. Do protokołu dołącza się zgłoszenia kandydatów albo listy kandydatów, karty obliczenia, kartki wyborcze (ważne i unieważnione). Protokół wyborczy wraz z załącznikami przewodniczący komisji wyborczej lub kierownik wyborów przekazuje nowo wybranej radzie zakładowej lub delegatowi.

VIII. Ustalenie wyników wyborów.

§ 31. Po ustaleniu treści protokołu, komisja wyborcza lub kierownik wyborów ogłasza wynik wyborów, poczem wydaje każdemu z wybranych członków rady zakładowej lub delegatowi zaświadczenie, podpisane przez członków komisji wyborczej lub przez kierownika wyborów, stwierdzające wybór.

§ 32. Komisja wyborcza winna najpóźniej po upływie tygodnia od dnia wyborów zwołać nowo wybraną radę zakładową. W wypadku gdy wybierany jest delegat, nowo wybrany delegat winien rozpocząć swą działalność najpóźniej po upływie tygodnia od dnia wyborów.

§ 33. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 20 maja 1945 r.

Minister Pracy i Opieki Społecznej

Wiktor Trojanowski

Załączniki do rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 maja 1945 roku o regulaminie wyborów do rady zakładowej i wyborów delegata (poz. 105):

Załącznik Nr 1.

WZÓR Nr 1.

Zawiadomienie.

W dniu..... w czasie od godz..... do godz..... odbędą się wybory..... członków Rady Zakładowej..... (Delegata).

Listy kandydatów (poszczególne kandydatury)..... zgłaszać należy do dnia.....

Liczba członków rady zakładowej w zakładzie pracy wynosi.....

Przewodniczący Komisji Wyborczej

Członkowie Komisji Wyborczej

....., dnia..... r.

WZÓR Nr 2.

Załącznik Nr 2.

Wykaz ważnie zgłoszonych list kandydatów na członków Rady Zakładowej:

Lista Nr 1.

Lista Nr 2.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... itd.

..... itd.

Przewodniczący Komisji Wyborczej

Członkowie Komisji Wyborczej

....., dnia..... r.

WZÓR Nr 3.

Załącznik Nr 3.

Wykaz ważne zgłoszonych kandydatur na delegata:

1) ..... 3) .....
 2) ..... 4) ..... itd.

Kierownik wyborów

....., dnia ..... r.

WZÓR Nr 4.

Załącznik Nr 4.

Protokół wyborczy

Dnia ..... r. .... odbyły się wybory członków Rady Zakładowej .....
 ..... (Delegata) .....

Nazwisko członków Komisji Wyborczej .....

Nazwisko kierownika wyborów ..... Liczba oddanych głosów .....

Liczba głosów unieważnionych ..... Liczba głosów ważnych .....

Liczba głosów ważnych, oddanych na poszczególne listy kandydatów .....

Lista Nr 1 otrzymała ..... głosów

Lista Nr 2 otrzymała ..... głosów

Liczba głosów oddanych na poszczególne kandydatury .....

Wynik wyborów

Lista Nr 1 otrzymała mandatów .....

Lista Nr 2 otrzymała mandatów .....

Kandydat ..... otrzymał głosów .....

Kandydat ..... otrzymał głosów ..... itd.

*Przewodniczący Komisji Wyborczej**Członkowie Komisji Wyborczej*

....., dnia ..... r.

WZÓR Nr 5.

Załącznik Nr 5.

Ogłoszenie wyników wyborów

Na członków Rady Zakładowej wybrano:

z listy Nr 1 ..... z listy Nr 2 ..... itd.

(Na delegata wybrano .....)

*Przewodniczący Komisji Wyborczej**Członkowie Komisji Wyborczej**Kierownik wyborów*

....., dnia ..... r.

WZÓR Nr 6.

Załącznik Nr 6.

Powołanie rady zakładowej bez wyboru

Ponieważ zgłoszono tylko jedną listę kandydatów, za członków Rady Zakładowej wybrano:

1) ..... 3) .....

2) ..... 4) ..... itd.

*Przewodniczący Komisji Wyborczej**Członkowie Komisji Wyborczej*

....., dnia ..... r.

WZÓR Nr 7.

Komisja Wyborcza ..... (Kierownik wyborów .....)

Zakład pracy ..... w .....

niniejszym zaświadcza, że obywatel ..... został

w dniu ..... wybrany na członka Rady Zakładowej .....

(na Delegata .....))

Przewodniczący Komisji Wyborczej
Członkowie Komisji Wyborczej
Kierownik wyborów

....., dnia ..... r.

106

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 7 maja 1945 r.

o wzorowym regulaminie funkcjonowania rady zakładowej.

Na podstawie art. 22 dekretu z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu rad zakładowych (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 36) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przez artykuły powołane w rozporządzeniu niniejszym bez bliższego omówienia należy rozumieć artykuły dekretu z dnia 6 lutego 1945 r. o utworzeniu rad zakładowych (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 36).

§ 2. Rada zakładowa na pierwszym swym zebraniu wybiera ze swego grona zarząd (przewodniczącego, jego zastępcę oraz sekretarza). O ile rada zakładowa liczy więcej niż 9 członków, wybiera ona zarząd, składający się z większej liczby członków, z tym, że liczba członków zarządu nie może przekraczać jedenastu.

§ 3. Rada zakładowa może wyłonić ze swego grona sekcje dla załatwiania poszczególnych kategorii spraw (art. 3 i 4).

§ 4. Przewodniczący reprezentuje radę zakładową na zewnątrz, wykonywa jej uchwały lub czuwa nad ich wykonaniem, ustala przedmiot i porządek obrad rady zakładowej, zarządu i ogólnego zebrania i przewodniczy tym obradom.

§ 5. Zebrania rady zakładowej odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, niż raz na tydzień.

§ 6. Uchwały rady zakładowej z wyjątkiem uchwał objętych art. 18 zapadają zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy członków; w razie równości głosów, decyduje głos przewodniczącego.

§ 7. Uchwały rady zakładowej, co do których nie zastrzeżono poufności, należy wywiesić na specjalnej tablicy, umieszczonej w miejscu widocznym.

§ 8. Rady zakładowe utrzymują stałą łączność z pracownikami danego zakładu pracy. W zakładach pracy, zatrudniających powyżej 100 pracowników, zarządy rad zakładowych winny wyznaczyć jeden lub więcej dni w tygodniu oraz godziny, z reguły poza czasem pracy, dla zapoznania się z życzeniami pracowników.

§ 9. Z przebiegu zebrania rady zakładowej sporządza się protokół, który zawiera: listę obecności, porządek obrad, powzięte uchwały, liczbę głosów, które padły za poszczególnymi wnioskami, ewentualne zdanie odrębne mniejszości na jej żądanie, oraz podpis przewodniczącego.

§ 10. O zwołaniu ogólnego zebrania zawiadamia się pracowników najpóźniej na 3 dni przed terminem.

Rada zakładowa może uchwałą powziętą większością $\frac{2}{3}$ głosów zwołać w wypadku nagłym, ogólne zebranie bez zachowania tego terminu.

§ 11. Ogólne zebrania zwołuje się:

1) przynajmniej raz na 3 miesiące celem wysłuchania sprawozdania rady zakładowej (art. 31),

2) z inicjatywy rady zakładowej,

3) na żądanie $\frac{1}{4}$ ogólnej liczby pracowników zakładu,

4) na żądanie pracodawcy,

5) na skutek wniosku zarządu pracowniczej organizacji zawodowej, obejmującej dany zakład pracy.

§ 12. Przedmiotem obrad ogólnego zebrania jest:

1) wybór członków rady zakładowej,

2) sprawozdanie rady zakładowej,

3) sprawy związane z działalnością rady zakładowej.